

Drazí bratři a sestry,

na dnešní pravidelné nedělní zamyšlení si беру za podnět úryvek z Jakubova listu (3,16-4,3), který podává liturgie této neděle, a pozastavím se zvláště u jednoho výrazu, který oslovuje svou krásou a svou aktuálností. Jde o popis pravé moudrosti, kterou apoštol staví do protikladu k té falešné. Ta je „pozemská, živočišná, ďábelská“ a rozpozná se podle toho, že vyvolává nevráživost, sobeckost, zmatek a kdejakou špatnost (srov. 3,16), zatímco „moudrost shora je především čistá, dále pokojná, shovívavá, poddajná, plná milosrdenství a dobrých skutků, nestranná a upřímná“ (3,17). Ze seznamu sedmi kvalit podle biblického úzu vysvítá dokonalost autentické moudrosti a pozitivní účinky, které působí. Jako první a hlavní kvalitu, kladenou jakoby do čela ostatních, svatý Jakub uvádí „čistotu“, to znamená svatost, dalo by se říci transparentnost Boha v lidské duši. A jako Bůh, od něhož pochází, nemá ani moudrost zapotřebí nucovat se silou, protože obsahuje nepřemožitelnou moc pravdy a lásky, která se prosazuje sama sebou. Proto je pokojná, shovívavá, poddajná; neuchyluje se k jednostrannostem, a tím méně pak ke lžím; je smírlivá a přejícná, je rozpoznatelná podle plodů, které v hojnosti rodí.

Proč se nepozastavit a nerozjímat občas o kráse této moudrosti? Proč nenačerpát z tohoto nekontaminovaného pramene lásky Boží moudrost srdce, která nás zbavuje jedovaté strusky lži a egoismu? To platí pro všechny, ale na prvním místě pro toho, kdo je povolán být promotorem a „šířitelem“ pokoje v náboženských a občanských společnostech, v sociálních, politických a mezinárodních vztazích. V naší době, možná i vlivem určitých dynamik, jež jsou vlastní masovým společností, nezřídka dochází k úbytku úcty k pravdě a danému slovu, a zároveň se šíří tendence k agresivitě, nenávisti a pomstě. „Ti kdo usilují o pokoj, rozsévají v pokoji semeno, jehož plodem je spravedlnost“ (Jak 3,18). Aby však bylo možné vytvářet pokoj, je třeba být lidmi pokoje, vstoupit do školy „moudrosti, přicházející shůry“ a osvojit si její kvality, a produkovat pak její účinky. Kdyby každý ve vlastním prostředí dokázal odvrhnout lež a násilí v úmyslech, slovech a skutcích, a pečlivě kultivoval city úcty, porozumění a uznání vůči druhým, možná by to nevyřešilo všechny problémy každodenního života, ale bylo by možné se s nimi vyrovnat klidněji a účinněji.

Drazí přátelé, Písmo svaté nás znovu přivádí k zamyšlení nad morálními aspekty lidské existence, ale vychází přitom ze skutečnosti, která předchází samotnou morálku, to jest z opravdové moudrosti. Prosme s důvěrou Boha o moudrost srdce na přímluvu té, která ve svém lůně přijala a zrodila vtělenou Moudrost, Ježíše Krista, našeho Pána. Maria, trůne moudrosti, oroduj za nás!

Benedikt XVI. 20. 9. 2009

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Daniel J. Harrington – Sacra pagina; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Marka; Meinrad Limbeck – Evangelium podle Marka – Malý stuttgartský komentář

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze
jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.
Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

Další texty v týdnu

Po: Ef 4,1-7.11-13; Mt 9,9-13
Út: Ezd 6,7-8.12b.14-20; Lk 8,19-21
St: Ezd 9,5-9; Lk 9,1-6
Čt: Ag 1,1-8; Lk 9,7-9
Pá: Ag 1,15b-2,9; Lk 9,18-22
So: Zach 2,5-9.14-15a; Lk 9,43b-45

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

25. neděle v mezidobí – cyklus B

20. září 2015

³⁰Ježíš a jeho učedníci procházeli Galilejí, ale on nechtěl, aby o tom někdo věděl. ³¹Poučoval totiž své učedníky a říkal jim: „Syn člověka bude vydán lidem do rukou a zabijí ho, ale za tři dni po své smrti vstane.“ ³²Oni však té řeči nerozuměli, ale báli se ho zeptat. ³³Potom přišli do Kafarna. Když byl v domě, zeptal se jich: „O čem jste cestou rozmlouvali?“ ³⁴Oni mlčeli, protože cestou mezi sebou rozmlouvali o tom, kdo z nich je největší. ³⁵Ježíš se posadil, zavolal si svých Dvanáct a řekl jim: „Kdo chce být první, ať je ze všech poslední a služebníkem všech.“ ³⁶Pak vzal dítě, postavil ho před ně, objal ho a řekl jim: ³⁷„Kdo přijme jedno z takových dětí kvůli mně, mne přijímá; a kdo mne přijme, nepřijímá mne, ale toho, který mě poslal.“

Mk 9,30-37

Úvod k meditaci

Ježíš mi v úryvku předkládá dvě témata: přijetí utrpení a přijetí dítěte. Možná jsem této řeči dosud nerozuměl a bál jsem se zeptat. Nyní se můžu k oběma otázkám postavit čelem a zeptat se Ježíše, jak se vyrovnat s bolestí, s utrpením, které je přeci tak těžké, a jak přijmout dítě, jak být jako dítě. Ježíši, jak mám přitakat něčemu bolestnému a něčemu tak slabému a bezbrannému?

Výklad biblického textu

Kontext: Jestliže nepočítáme verš 9,12, pak je to v Markově evangeliu druhá předpověď Ježíšovy smrti a zmrtevýchvstání.

v. 30: ale on nechtěl, aby o tom někdo věděl – Důvodem, proč Ježíš nechtěl, aby někdo věděl o jeho přítomnosti v Galileji, bylo to, aby mohl věnovat veškerý čas a energii učení svého kruhu učedníků ještě naposledy v jejich domovině.

v. 31: bude vydán – V řečtině je zde přítomný tvar je *vydáván*, který naznačuje jistotu předpovědi a její blízké naplnění.

v. 32: oni však té řeči nerozuměli – Po první předpovědi utrpení a následných pokynech (Mk 8,27-9,29) je pro čtenáře obtížné porozumět, proč jsou učedníci tak nechápaví a ani se nesnaží porozumět. Zatímco v prvním případě měl Petr přinejmenším odvahu proti Ježíšově předpovědi utrpení protestovat (8,32), zde učedníci nepokládají ani jedinou otázku. Marek naznačuje, že namísto aby se snažili

**Týden
s Božím
slovem**

1. čtení:
Mdr 2,12a.17-20

2. čtení:
Jak 3,16-4,3
Evangelium:
Mk 9,30-37

Srovnání:

Mt 17,22-23;
Lk 9,43b-45;
Mk 8,31;
10,33-34;
Mt 18,1-5;
Lk 9,46-48;
Lk 22,24;
Mk 10,43-44;
Mk 10,15-16

z Ježíšova učení čerpat, vracejí se nazpět, a tak stále více působí jako záporné příklady v porovnání s kladným vzorem, který představuje Ježíš.

v. 33: Kafarnaum sloužilo pro Ježíše a jeho první učedníky v první fázi jeho veřejného působení jako základna (viz 1,21; 2,1). Snad si máme myslet, že to byl Petrův dům.

O čem jste cestou rozmlouvali? – Marek zde použitému řeckému slovu *dialogizesthai* obvykle přikládá význam veřejný a negativní ve smyslu *přít se*. Jeho výskyt zde a ve verši 9,34 má patrně vysvětlit rozpaky, které projevují učedníci svým mlčením.

v. 34: oni mlčeli – Učedníci si nejspíš uvědomují rozpor mezi Ježíšovým učením a předmětem své rozmluvy. Učedníci se přeli o prvenství v rámci stávající skupiny. V hierarchické společnosti, kde postavení a čest patřily k velmi důležitým hodnotám, to bylo téma jak přirozené, tak významné.

v. 35: Ježíš se posadil – Je to typický postoj rabína; pozorujeme, že Ježíš chce sdělit něco důležitého.

Kdo chce být první... – Tímto učením Ježíš zpochybňuje a podrývá zásady židovské kultury o postavení a hodnosti.

v. 36: Ježíšovo symbolické gesto odvádí rozhovor učedníků z 9,33-35 jiným směrem – od služebníka k těm, komu má být slouženo. V palestinské společnosti 1. století dítě nepředstavovalo ani tak nevinnost či nezkaženost, ale spíše člověka bez společenského postavení a zákonných práv. Dítě nebylo člověkem v plném slova smyslu a bylo zcela závislé na péči a ochraně druhých, přičemž člověk nemohl očekávat, že z laskavé pomoci dítěti získá jakýkoli sociální či materiální prospěch. Když Ježíš staví dítě do středu kruhu učedníků, užívá jednoznačně symbolický čin jak prostředek k poučení svých učedníků. Objektívem dítěte dává Ježíš najevo přijetí toho, kdo je ze společenského hlediska nikým, jako hodného respektu a péče.

vzal dítě – Lidská zvědavost by ráda znala jméno tohoto dítěte, které Ježíš držel v náručí. Někteří ho pokládali za dítě apoštola Petra. Někteří ho považovali za svatého Ignáce z Antiochie, který si dává ve svých dopisech jméno Theofor. Posunem přízvuku ze (správného) Theofóros (tj. nositel Boha) dochází k posunu na Theóforos (tj. nesený Bohem) a tím i k významovému posunu, který ale není pravdivý, i když vypadá lákavě.

v. 37: Klíčovým obratem je *kvůli mně* – doslova *pro mé jméno*. Objevuje se jako narážka v další epizodě (viz 9,38). Z Ježíšova hlediska jsou důležití i ti zdánlivě nejbezvýznamnější, protože i oni (a zejména oni) nosí Ježíšovo jméno a patří k němu.

nepřijímá mne, ale toho, který mě poslal – Základem tohoto výroku je praxe vládců a obcí (včetně synagog a církví), které vysílají své vyslance (či *apoštoly*, což doslovně znamená *ty, kteří byli posláni*) a očekávají, že se s nimi bude zacházet s respektem a důstojností, jaká náleží těm, kteří je poslali. V tomto případě lze vysledovat jistou linii poslání (častý motiv Janova evangelia) od Boha (*ten, který mě poslal*) přes Ježíše k vyslancům (kam mohou spadat i společensky natolik bezvýznamné osoby, jako jsou děti).

K tématu

První

Ježíš říká: „Kdo chce být první...“ – je tedy možné chtít být první, není to zakázané, není to hřích. Ježíš nejenže nezakazuje přání být první, ale dokonce ho podporuje. Jen odhaluje novou a nevidanou cestu, jak ho uskutečnit; ne na úkor druhých, nýbrž v jejich prospěch. Dodává totiž: „Kdo chce být první, ať je ze všech poslední a služebníkem všech.“

Vzestup se stává sestupem. Poslední může být docela dobře první – záleží na tom, odkud se začne.

Naučme se napodobovat Ježíše, který byl tichý služebník pokorného srdce.

Raniero Cantalamessa – Biblické inspirace

Radostí biskupa je vidět ve své církvi lásku, jednotu a svornost. Tato harmonie je milost. Působí ji Duch svatý, ale my musíme ze své strany dělat všechno, aby tuto harmonii Duch svatý v církvi vytvářel. Proto svatý Pavel vybízí Filipány (Fil 2,1-4), aby nic nedělali z „hašteřivosti nebo touhy po prázdné slávě“, tedy z rivality, snahy ukázat se a vytáhnout se před druhými. Je zřejmé, že to není jenom záležitost naší doby, ale sahá daleko.

A jak často to nacházíme ve svých institucích, v církvi, ve farnostech či například vkolejích? Hašteření, snaha se ukázat, touha po prázdné slávě. Je vidět výskyt dvou červotočů, kteří pojídají soudržnost církve a oslabují ji. Hašteřivost a touha po prázdné slávě odporují harmonii a svornosti. A namísto hašteřivosti a prázdné slávy svatý Pavel každému doporučuje, ať „z pokory pokládá druhé za lepší“. On to pocítoval. Sám o sobě přece říká, že není hoden se nazývat apoštolem, že je posledním. A silně se pokojuje. Takové bylo jeho cítění: pokládal druhé za nadřazenější sobě.

Také spiritualita dnešního světce, sv. Martina de Porres, skromného dominikánského bratra, spočívala ve službě, protože všechny ostatní – i ty největší hříšníky – pokládal za lepší. A opravdu to tak cítil...

Svatý Pavel potom každému radí, aby nehleděl na vlastní prospěch. Usilovat o prospěch druhých. Sloužit druhým. V tom spočívá radost biskupa, když svoji církev takovou shledává, tedy se stejným cítěním, stejnou láskou, jednomyslností a svorností. Takové ovzduší si Ježíš přeje v církvi. Je možné mít odlišné názory. Dobře. Vždy však v tomto ovzduší, v této atmosféře pokory, lásky a bez pohrdání kýmkoliv.

Je ošklivé, když jsou v církevních institucích, v diecézích a ve farnostech lidé, kteří hledají vlastní prospěch a nikoli službu, nikoli lásku. Ježíš nám v evangeliu říká: nehledej svůj prospěch, nejdi cestou vzájemných protisluzeb. – „Já ti dám to a ty mně ono.“ – V podobenství radí zvát na hostinu ty, kteří to nemohou oplatit. To je nezištnost. Jestliže je v církvi harmonie a jednotu, nehledá se vlastní prospěch a vládné postoj nezištnosti. Dobro prokazují, s dobrem neobchodují.

Jak je tomu v naší farnosti, v naší komunitě? Má tohoto ducha? Jaká je moje instituce? Je tam tento duch láskyplného cítění, jednomyslnosti a svornosti bez hašteření a touhy po prázdné slávě? Pokládáme druhé za lepší než sebe ve své farnosti, ve své komunitě? Možná objevíme, že něco je třeba vylepšit. Jak to dnes mohu zlepšit?

papež František – kázání v Domě sv. Marty. 3. 11. 2014